Ч. 36 (13.581). Львів, субота 10. лютого 1934. Pocztowa opłatę opłacono ryczałtem. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. перед полуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:

Місячно	5·00 зол.
Четвертьрічно	15·00 „
Піврічно	30·00 „
Річно	60·00 „

ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Чому Америка не може помогти Україні?

Свящ. д-р Микола Копачук звернувся був 12. листопада 1933 в імени української греко-католицької парохії в Ембридж, Па. до президента Рузвельта і Державного Департаменту у Вашингтоні з апелем, щоб Америка помогла голодуючій Україні, між іншим через Американський Червоний Хрест.

На ці письма наспіла до о. Копачука відповідь від Державного Департаменту у Вашингтоні з дати 5. січня 1934 в імени президента і Департаменту, що Америка не має змоги для безпосередньої акції, тому що описані в меморіялі відносини не дотикають безпосередньо американських громадян або інтересів Злучених Держав.

Щодо просьби, щоби уряд Злучених Держав створив осередок Американського Червоного Хреста на Україні, то згідно з інформаціями Державного Департаменту Американський Червоний Хрест не приймається вести допомогову акцію за кордоном, хіба на просьбу або за згодою влади дотичного краю.

Підписаний Роберт Келлі, заступник державного секретаря, шеф відділу справ Східної Европи.

Революційна буря над Парижем.

Крівaві бої на вулицях. Стрілянина, шаржі, барикади.

ПАРИЖ, 8. II. ПАТ. Уступлення уряду Даладієра не причинилося до успокоєння зреволюціонованого населення Парижа. Вчора повторилися демонстрації на площах Опери, Мадлен і Згоди. Коло год. 14 на Бульварах прийшло до сутички між демонстрантами і поліцією. Демонстранти не послухали заклику поліції розійтися, наслідком чого прийшло до стрілянини, причому ранено багато осіб. До поважних подій прийшло на біржевій площі. Біржеві агенти кинулися на поліцію, усуваючи їх силоміць та вигукуючи: Геть з урядом душогубів! На площі Згоди і на вул. Руаяль ціле пополудне кипіли демонстрації, в яких взяли участь різні політичні угрупування, головно академічна молодь. Раз-у-раз роздавалися оклики: Геть з душогубами! Гвардія кілька разів шаржувала юрбу з добутими шаблями. Багато є ранених. Демонстранти на шаржу відповідали градом каміння. Відперті у вулицю Руаяль демонстранти заняли цілу їздню, на якій почали будувати барикади, об які розбивалися приступи поліційних стеж. Демонстранти прискакували до коней, з яких скидали їздців, забирали сідла та упряж і палили. В год. 17 великий похід густими рядами, в яких демонстранти держалися за руки, перейшов здовш бульварів, несучи прапор з державними красками та співаючи марсиліянку. Поліція не робила походові перешкод.

НАПАД НА ЕРІОТА І РОЛЯНДА.

ПАРИЖ, 8. II. ПАТ. Покинувши бурбонську палату, демонстранти напали вчора на провідника радикалів Еріота, якого з трудом поліція вирвала з рук юрби і самоходом відвезла додому. Інша група демонстрантів напала на сенатора Роляндa, який мусів схоронитися до одного ресторану. Тут обляглa його товпа і здерла з нього вбрання, аж поліція наспіла йому з допомогою. Причиною нападу було те, що Роланд похвалив уряд, який звелів гвардії стріляти до народу.

ВЕЧІРНІ ДЕМОНСТРАЦІЇ.

ПАРИЖ, 8. II. Вчора вечором демонстрації повторилися, але вже в менших розмірах. Групи демонстрантів пробували дістатися під Елізейську палату, але кінна і піша поліція їх відогнала. До народу, зібраного на вулицях Ріволі і Руаяль, поліція і військо стріляли сліпими набоями. Група студентів і т. зв. молодих патріотів пробувала дістатися до осідку масонської льожі Великого Сходу. Заставши ворота замкнені, пробували виломити крати, але поліція їх відогнала. На правому березі Секвани були крівaві сутички з поліцією. В год. 21 панувало ще велике заворушення, особливо на площі Опери, на великих бульварах, в околиці Елізейської палати і міністерства внутрішніх справ. Всюди збиралася юрба, вигукувала й співала марсиліянку.

КОМБАТАНТИ ГРОЗЯТЬ ГРАНАТАМИ.

ПАРИЖ, 8. II. ПАТ. До Елізейської палати прибула делегація б. комбатантів, щоби передати президентові республики Лебренові резолюції, однак президент делегації не приняв. Тоді вона удалася до б. міністра внутрішніх справ, де зложила свої домагання. Вони зазначили, що в часі спокійної маніфестації на пл. Опери заатакувала їх гвардія на приказ мін. внутрішніх справ і префекта поліції, хоча не було ніякого випадку провокації. Комбатанти заповіли, що наслідком того може статися, що вони не зможуть здержати своїх товаришів, які вийдуть на вулиці з гранатами в руках і пригадають собі війну. Резолюція домагається порозуміння зі сенатом задля розвязання парляменту, переведення виборів і створення сильного уряду, зложеного з чесних людей, які не допустять до розливу крови.

ЗАВОРУШЕННЯ ДО ПІЗНОЇ НОЧІ.

ПАРИЖ, 8. II. ПАТ. Вчорашні демонстації скінчилися в год. 1 в ночі. Жертвою подій впало кількох убитих і кількасот ранених. Багато осіб арештовано. Преса зазначує, що у вчорашніх демонстраціях брали участь комуністи, яких сутички з поліцією були короткі, але гострі.

Продовження на стор. 6.

—o—

Мадярсько-радянське порозуміння.

В Римі підписано 6. ц. м. між Мадярщиною і Радянщиною умову, що привертає дипльоматичні взаємини між обома державами. Факт цей уважають мадярські політичні кола найбільшою політичною сензацією за останніх 15 літ. Мадярська преса звертає увагу, що нав'язання дипльоматичних взаємин між Мадярщиною і Радянщиною сталося тільки завдяки особистій інтервенції Мусолінія, який в часі побуту Літвінова в Римі обговорив з ним подрібно цю справу. Мусоліні хоче тим способом втягнути Мадярщину під впливи своєї політики також у відношенні супроти Радянщини. Деякі мадярські часописи висловлюють притім погляд, що Радянщина належить ще й досі до ревізіоністичного фронту, підкреслюючи на рівні з Мадярщиною конечність ревізії мирових трактатів.

Гаймвера опановує Австрію.

Розпочата в Тиролі акція Гаймвери, що має на меті створити в кожнім союзнім краю спеціяльну комісію, розвязати політичні партії, зорганізувати контролю адміністрації й покликати урядових комісарів, поширилася також на Горішню Австрію. Переведено тут частинну мобілізацію Гаймвери. В Лінцу її відділи стежать на вулицях, обсадивши двірець і староство, перед яким уставили за скорострілн.

В Інсбруці арештовано за гітлерівську агітацію трьох професорів університету, трьох гофратів і багатьох державних урядовців. Загалом перевезено до концентраційних обозів поверх 100 осіб. Вияснення ситуації надіються в пятницю, бо того дня канцлер Дольфус, вернувши з Будапешту, відбуде конференцію з начальниками Горішньої Австрії й Тиролю.

—o—

Хто у Франції робить революцію?

Коли ми два дні тому писали про звязок грошевої афери обманця Ставіського з державною крізою Франції, звертали увагу, що розвиток тамошніх подій надзвичайно нагадує початок історичних революцій, дарма, що нема там підстав лякатися якогось кровавого перевороту. В 24-години пізніше світ був заалярмований телеграмами про довгогодинні крoваві демонстрації на вулицях Парижа, з барикадами і сальвами, у висліді яких вийшов зовсім трагічний білянс: 30 осіб убитих та 500 ранених. Поміж жертвами тих заворушень найшлась ще одна жертва, від вуличної стрілянини згинув тільки що складений кабінет премієра Даладієра (шостий кабінет за 14 місяців, третій кабінет впродовж 3-ох місяців!). Коли палата Бурбонів (парлямент) і палата Елізейська (осідок президента республики) днем і нічю стоять під охороною ланцюга поліції і війська, і коли столичні стріли находять відгук у цілому ряді провінціональних міст, то це вже не демонстрації, а заворушення з чисто революційним характером. Цікаво знати, хтож робить ті заворушення, хто стоїть за ними, яка їх ціль, задля чого згинули десятки осіб і кількасот налік побільшило ряди нещасливців цього світу?!

Одним з останніх актів короткотріваючого уряду Даладієра була постанова доручити прокуратурі повести слідство проти „незнаного спричинника забурення публичного спокою". Поминаючи психольогічний момент, без якого ніякому „спричинникові" не вдалось би штовхнути на вулиці десятки тисяч людей, між ними 10.000 б. воєнних учасників, у даному випадку справді нема нікого такого *одного*, на чий рахунок можна би ті події записати. Психольогічним підложжям масового вибуху було невдоволення зі зросту господарської крізи, на яку французький громадянин є особливо вразливий, невдоволення з правління (без огляду на його соціяльне забарвлення), що воно не зуміло опанувати зростаючого безробіття, зростаючого буджетового дефіциту, зростаючої грошевої тісноти. Виявлення на велику мірку закроєних обманницьких афер, в які були замішані найвищі урядовці та провідні політичні партії, страшенно схви-

зювало прилюдною опінією і що дужче насторожило її проти істнуючої політичної системи. Таж система, це — від ряду літ — правління *партій лівиці*, неофіціяльного „лівого картелю“, фактично залежного від голосів соціялістичної партії (Блюма). Стрижнем того картелю є саме соціялісти радикали, резервуар пречисленних премієрів Франції (Шотан, Даладіє, Еріо).

Таким робом і економіка, і невдачі у закордонній політиці, і скандали зі зловживаннями — були водою на млин *республиканської правиці*, що від літ безуспішно бореться проти картелю лівиці. Одначе з другого боку ті праві партії не змагають до ніякого перевороту та передовсім боронять істнуючий республиканський устрій. Вони прють лише до зміни конституції, і то в дуже скромних розмірах, бажаючи нпр. надати право президентові республики розвязувати дожиночасно парлямент (палату депутованих) без згоди сенату(яка потрібна тепер), внеможливити соц.-радикалам і соц.-демократам бльокуватися при доповняючих виборах через скасування тих виборів, признання жінкам виборчого права (цікавий парадокс: цю найбільш демократичну ідею вічно поборюють ліві демократичні партії, лякаючись жіночого консерватизму!) і т. д. Не може бути двох думок, що задля таких реформ не варта розкопувати вулиці і перекидати трамваї та проти таких реформ стріляти з машинових крісів.

Другим табором, вже з ясно окресленою метою, що безумовно проявляв в останніх днях найбільшу активність у вуличних заворушеннях та підготовці до них, це роялісти. Їхнього лідера, головного редактора „Аксіон Франсез“ Морраса, французька прокуратура потягнула вже до відповідальности за поклики до бунту: Моррас з питомою собі відвагою просто взивав у своїм щоденнику людей, що треба вивішати „оборонців злодіїв“, якими були всі члени кабінетів Шотана й Даладіера!...

Третім у тому союзі — це комуністи, все готові до участи в усякому бешкеті, в усякій провокації, яка тільки довести може до кровавої стрілянини, до невинних жертв і до дискредитації „буржуазного“ ладу.

Печуть ще свою печеню при таких нагодах ріжні одиниці, більше або менше причасні до одного з заінтересованих політичних таборів. Здається, що такою одиницею, що велику ролю відіграла у паризьких заворушеннях, був шеф паризької поліції Шіяп, муж довіря правих кол, якого уряд Даладієра димісіонував за те, що він не „перестеріг“ правлячі ліві політичні чинники перед Ставіським. Шіяп, іменований високим резидентом Марокка, відмовився від тієї почести — і нині є кандидатом на одного з членів тріюмвірату, який хотіли би встановити на переходовий час реформи конституції праві французькі кола.

Імовірно скінчиться на розвязанні парляменту і нових виборах, — якщо схвильована вулиця та її інспіратори не викрешуть нової штуки.

З життя українців у Манджурії.

Національна свідомість зростає. — Нагінка московських фашистів.

З Харбіна прийшло до нас знову кілька чисел „Манджурського Вістника“ за час від 16. грудня м. р. до 20. січня ц. р. І перше, що нас втішило, коли ми взяли їх до рук, це **побільшений значно розмір того тижневика.** З цього можна доміркуватись, що національна свідомість серед української кольонії в далекій державі Манджу-Го зростає і що ця кольонія відчуває потребу своєї преси.

Про цей зріст національної свідомости читаємо зрештою у передовиці згаданого тижневика п. н. „З новим роком, українці“. „Національне почуття — читаємо там між іншим, — що впродовж досить короткого часу закиніло в серцях тутешніх українців, жевріло в них і раніш, але було вкрите шкаралупою вікової неволі, місцевих обставин, нераз дрібного міщанського характеру, але розбити ту шкаралупу не доставало відваги.

Тому зрозуміла річ — багато одиниць ще не відважилось на цей крок.

Але дуже багато прозріло.

Колиж ми візьмемо під увагу, що багато осіб, які ще рік-два тому взагалі з обуренням відкидали закиди в якихбудь симпатіях до українства, тепер вже самі звуть себе українцями — то це вже немалий поступ!“

Проте — як читаємо в іншій передовиці — багато є ще „пасивістів“, що в змаганнях до незалежности бачать „політику“ (яка їм не на руку), або вважають можливим помирити ці змагання з... радянським підданством. Пасивний елемент, на жаль, переважає і ще чимало праці потрібно, аби його навернути на правильний шлях.

Про згаданий уже нами вище зріст національної свідомости і живу діяльність **„активної меншости“** свідчить нагінка, яку повів московський фашистівський щоденник у Харбіні „Наш Путь“ проти найдіяльніших українців, саме проти тих, яким манджурський уряд передав „Національний Дім“ (про що ми вже писали). Ці діячі — Д. Барченко, П. Марчишин, І. Світ і П. Яхно — опублікували заяву, в якій відбивають усі наклепи „єдінонеделімських фашистів“, звернені проти них особисто, і відповідають на всі провокаційні замітки про „ґаліційскій суроґат“ щодо мови, поділ тамошніх українців на „націоналістів і самостійників“ (всі націоналісти є самостійники!), тощо.

Пресова нагінка московських фашистів мусіла бути дуже сильна, коли всі українські організації в Харбіні звернулись аж до **начальника японської Военної Місії** з отвертим листом, протестуючи проти очорнювання згаданих 4-х українських діячів і подаючи при цьому короткі біографії кожного з них.

З кількох чисел „М. В.“ довідуємось ще чимало про життя-буття нашої кольонії в Харбіні. **Найцікавіше те,** що заг. **збори** Української Національної Громади припинив представник поліції (росіянин), тому, що присутні відмовились вести збори в московській мові. Коли голова п. Білий поставив під голосування таке питання: Чи загальні збори бажають на вимогу поліції продовжувати засідання в російській мові? — **ні одна рука не піднялась „за“** і збори поліцейський розвязав. Очевидно, що Нац. Громада робить заходи, аби чергові збори відбулись без перешкод.

Замітні також поміж нашими земляками в Манджурії **протидемократичні тенденції.** Потреба „сильної руки“ мабуть загально відчувається, коли „М. В.“ пише: Активізація українського життя настане у найближчих днях і то зовсім новими шляхами з відкиненням питомої нам провансальщини, закоханням в ультрадемократизмі, траченням часу на піднятя рук і т. д.

З інших новин подаємо: заснування організації українських учителів, грудневе свято „Просвіти“ (з покликанням на такі свята в Галичині), торжественну академію в 16-і роковини проголошення самостійности і в 15-і роковини соборности, реферати в „Жіночому Гуртку“, живу діяльність організації української молоді під назвою „Зелений Клин“ і такуж діяльність в організації „Прометея“ (всі національности сьогоднішньої Радянщини з виїмком москалів) і т. і.

Словом: життя бурлить, а те, що українці дістали з поворотом свій „Нац. Дім“, як було передбачено, чимало помогло справі організації нашої тамошньої кольонії.

В. Север.

Монґолія прокидається.

З Харбіну повідомляють: На пустині Монголії збунтувалося проти большовиків племя Халха, що видало зі себе Джінґісхана й живе тією традицією до сьогодні. Несподіваним наскоком захопили повстанці стратеґічний город Самбейс, перерізали всіх комуністів і пішли в сусідні оселі. Цікаво, що до повстанців перейшли частини червоної армії під пров. б. красного командіра Перлина й комуніста Цидікова. Загально сподіються, що повстання охопить і дальші монґольські племена.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 10. ГРУДНЯ 1934.

СОФІЯ ЯБЛОНСЬКА

ЛИСТ З КИТАЮ.

КЛОПОТИ З ЕЛЄКТРИКОЮ.

Аероплями! Розуміється, що вони тут є. Власне вчора розбився останній з американської серії, що потонув у озері. Ще окрім цього є пять інших інвалідів-літаків у ґанґарі, яких нема кому направити.

А щодо електрики, то вона теж тут. Від так давна, що в неї вже навіть витворилися свої, питомі, юнанські традиції — вона світить на червоно до півночі, а щойно по півночі на біло.

А скільки відваги, клопотів, грошей коштувала вона! Треба було спровадити зза кордону не тільки машини і механіків, а навіть інжиніра. Врешті по довгих нарадах, роздумуваннях і торгах, всі вони щасливо приїхали до Юнанфу. І щож вони винайшли? Що в Юнанфу нема досить води на витвір електричної струї, а про вугілля то й мови не могло бути. Отже знову по довгих нарадах, торгах і коштах рішено спровадити до Юнанфу „саму“ електрику. Трицять кільометрів за містом на ріці, що випливає з озера побудовано електрівню і пущено з неї світильні струї на місто. А що електрика річ слухняна, то вона і побігла вздовж 30-кільометрових дротів та прибігає червона, сопе та блимає від утоми. Треба все таки бути справедливим і признати, що ця електрика починає все таки світити від півночі. До того часу китайці світять нафтові або бензинові лямпи; зате по півночі, коли більша половина міста погасить світла, то для решти електрики досить.

Найдивніше те, що відколи ввели в Юнанфу електрику, китайці, які до всього вміють застосуватись, працюють від півночі до рана, бо при електричнім освітленні (по півночі) в їх малесеньких крамничках ясніше, ніж у день. Ось чому місто Юнанфу живе нічю. До рана відчинені крамниці, до рана працюють китайці по майстернях, ткальнях та інших робітнях.

Я спитала якось у німецького інжиніра, директора цієї електрівні, чому вона не всилі виробити досить світла для цілого міста. Інжинір мені відповів, махаючи зрезиґновано рукою, що китайцям ніколи не буде досить світла. Трохи здивовано я завважала, що не тільки китайцям, але й мені його за мало, та і мені воно псує очі. — Ви-ж самі признаєте — докинула я, — що до півночі у лямпах замісць ясної струї видно тільки клубок червоних ниточок. Це-ж певно також псує в очах китайців — наш европейський престіж-...

— Ах, знаю, знаю — загомонів він, видно зачеплений моїми словами у своїй німецькій амбіції.

— Чи ви повірите — виправдувався він — це вина води! Води та китайців!

— Чому? Через мікроби у воді? — зажартувала я.

— Тут її буває або забагато, або замало, але ніколи досить, — пояснював мені інжинір. — Чи посуха чи повінь все один жах, — а китайці не хотять зрозуміти, що конче треба поставити у самім місті трансформатор. Тоді я всім дам світло, навіть коли хапчиві китайці та крамарі до одної зареєстрованої лямпи причеплять собі десять інших лямп. Тоді мені це буде байдуже, але тепер, коли в мене струя обмежена! Ах! Якби ви знали, що це таке Китай!

— Так чомуж ви не переконаєте їх про необхідність трансформатора?

— Переконати їх? На мої заходи губернаторство відповіло: „Пощо вам трансформатора, коли ми вже звикли до електрики по півночі? А це й не погано, бо попри це й комерсанти нафтових лямп можуть прожити. Не можна-ж бути брутальним. — Брутальним? — гукнув він. Я тільки цікавий, скільки за цю „оборону“ дістало губернаторство від нафтових комерсантів. З розпуки німець виривае собі волосся з голови, через що каже — вже зовсім вилисів, а може тільки тим виправдує свою лисину, а вилисів зовсім від чогось іншого. Не знаю.

На цьому я залишила справу електрики в Юнанфу минулої осени.

Вертаючи цього літа, я не повірила моїм очам. Який поступ! Посередині міста стоїть сам „трансформатор“. Не знаю, наслідком якого „чуда“ губернаторство врешті рішилося купити його? Вони визначили чотирьох своїх „довірених“, які мали занятися справою купна трансформатора, на чому кожний з них заробив щонайменше стільки, скільки коштувала машина. Цей випадок зрештою не є винятком. Це вже своєрідна традиція Китаю.

Зустрінувши цього року директора електрівні я знову питаю: — Щож, ви певно захоплені, що перевели свій проект?

Я дивлюся на нього, а в нього вся голова блищить, мовби її хто вищіткував.

— Щож це таке? — питаю затривожена.

— А нічого, — каже — трансформатор вже від двох місяців стоїть уже у своїй пачці на площі, де „має“ стануть трансформаторня та за той

Промисловий Банк.

(Відповідь на запит інжиніра-заточенця).

Комісія Розбудови Українського Промислу (КРУП) при Українському Технічному Товаристві (УТТ) організує Промисловий Банк. Саме тепер іде збірка уділового капіталу. Не йде вона — що правда — легко, як і всі грошеві збірки тепер, але всежтаки досі задекляровано біля 50 уділів на суму 5.000 зол. Розуміється, що така сума ніяк не вдоволяє, бо грошева установа, що має бути здатна до життя і праці, мусить мати **40—50 тисяч уділового капіталу.** Ініціятори рахуються з цією конечністю і тому терпеливо переводять підписку уділів та збірку капіталів, ще заки Промисловий Банк формально оснується.

На цьому місці слід запевнити всіх зацікавлених в оснуванні банку, що в ініціяторів ні енергія не ослабла, ні ініціятива не притупилась, тільки свідомість ваги справи вимагає від них пляновости в діланні і терпеливости в реалізуванні цього діла.

Збірка уділового капіталу дещо протягається, бо треба зазначити, що українське громадянство тільки з трудом дається спонукати до підтримки нового діла, хочби навіть було всеціло переконане, що це діло добре, здорове й дуже потрібне. А всежтаки ініціятори рахують тільки на підтримку українського громадянства, зокрема тої його частини, яка радіє кожним новим ділом у нашому економічному житті та є охоча таке діло підтримати своїми грошевими засобами.

Разом із цим ініціятори оснування банку заявляють, що при реалізуванні цього діла будуть і надалі поступати дуже обережно та приступлять до формального оснування банку щойно тоді, коли призбирається достаточний уділовий капітал.

Досі розіслано біля півтори тисячі тимчасових членських заяв, майже кожному видні-шому українському громадянинові, одначе — на жаль — підписаних заяв вернуло дуже мало. Цей факт може — що правда — викликати доволі невеселий настрій, одначе терпеливість, яку виявляють ініціятори, наказує їм усе й усе наново звертатися до українського громадянства, щоби підписувало і вплачувало уділовий капітал до Промислового Банку.

Про завдання Промислового Банку писалося вже на сторінках преси і тому тут вистане зазначити, що ця установа має служити українському промисловї, отже спеціяльно одній галузі українського національного господарства. Діяльність цієї установи буде поширюватись на цілу українську територію, не минаючи ні одного чинника, який в українському промислі (в широкому розумінні цього слова) мусить найти своє місце. Спосіб виконування опікунчої ролі над українським промислом буде накреслений у пляні діяльности Промислового Банку.

Потребу й доцільність оснування Промислового Банку признала також заснована недавно у Львові Промислова Рада. Вона приняла ухвалу, яка підтримує ініціятиву оснування банку та взиває своїх членів, щоби підписували і вплачували уділовий капітал.

В останньому часі ідея оснування Промислового Банку у Львові найшла відгук також серед українських громадян в Америці. Прийшло звідти повідомлення, що мають на цю ціль задеклярованих тисячу ам. долярів, а крім цього сподіваються ще дальших деклярацій і вплат. Певно, що колиб навязалися у час добрі і тревалі звязки з українцями в Америці, але не на основі жертв, як звичайно дотепер є, а **на господарській основі грошевих льокат,** що приносилиб хосен обом сторонам, то оснування й активування Промислового Банку можна булоб перевести скорше, гладше й успішніше, просто тому, що українці в Америці виявляють більше змислу та зрозуміння для грошевих операцій, ніж ми у старому краю.

При нагоді цієї відповіди інжинірові-заточенцеві ініціятори оснування Промислового Банку знову звертаються до українського громадянства з проханням вписувати уділовий капітал (по 100 зол. один уділ, з одноразовим додатком 5 зол. на вписове), надсилаючи гроші до Центробанку на рахунок Промислового Банку ч. 10.750.

Комісія Розбудови Українського Промислу при Українському Технічному Товаристві у Львові.

Думерґ творить уряд.

ПАРИЖ, 8. 2. ПАТ. Вістку про згоду Думерґа створити новий уряд повитали політичні кола з великим вдоволенням. Уступаючі міністри висловлюють переконання, що Думерґ створить швидко уряд, зложений з небагатьох осіб, який своїм авторитетом зробить конець теперішній ситуації. Радикально-соціялістична ґрупа на засіданні під проводом Еріота заняла прихильне становище до кандидатури Ґастона Думерґа на шефа уряду.

ПАРИЖ, 8. 2. ПАТ. Прихід Думерґа до влади прилюдна опінія витає з радістю. Тільки соціялісти зберігають резерву. Поручення влади Думерґові уважають найкращим способом відпружити й успокоїти розгарячкування. Всі часописи підкреслюють, що тільки Думерґ може спробувати привернути в теперішній момент солідарність всіх людей доброї волі та що ніодин політик від часів Клемансо не користувався такою симпатією і довірям. Щодо складу майбутнього кабінету, то часописи думають, що Думерґ створить уряд широкої національної й республиканської єдности, який станеться кабінетом національного спасення. Передбачують, що Думерґ створить уряд з 6. премієрів. Зачувати що президент покличе до уряду людей зпоза парляменту з вимком кількох сенаторів.

Преса — це нині найпевніша зброя у змаганнях народу. Тому кожний український громадянин повинен стати передплатником „Діла“.

ТАЄМНІ ЛІТАКИ НАД ЕВРОПОЮ.

Від довшого часу алярмувала скандинавська й фінляндська преса своє громадянство, що над Швецією і Фінляндією кружляють щокілька днів таємні літаки без будьяких знаків. Загал думав, що це більшовики слідкують за чимсь, або пачкують алькоголь, а військове міністерство Швеції вислало навіть дві ескадри літаків на розшуки, але вони не вернули. Тимчасом прийшла інша вістка, що на Білому Морі появилася ціла фльотиля японських кораблів й один з них станув біля приберіжної оселі Гельґенат. Водночас рибаки з Айо-Фарі-Кеті повідомили поліційну владу, що далеко на півночі зустріли вони збудовану з леду вежу, на якій стояла величезна ліхтарня, а біля неї повно слідів від лещат. Рибаки бачили навіть, як над вежу прилітали якісь літаки три дні з черги і скидали щось. Що це за літаки, який вони мають звязок з баченою на Білому Морі японською фльотою та чого і ці й ті шукали — не відомо.

„Марійка-зрадниця“.

Перша українська звукова фільма із Закарпаття.

Від Ред.: Перед кількома тижнями подали ми в „Ділі“ невеличку замітку про фільму „Марійка зрадниця“, в якій усі важніші ролі грають закарпатські селяни. Нині містимо про цю фільму докладніші дані на основі фейлетону в ужгородському „Впереді“.

Фільма з життя закарпатських селян „Марійка-зрадниця“ зацікавить напевно всіх українців, де вони не жилиб. Головним режисером її був д-р Володислав Ванчура. Лібретто написав письменник Іван Ольбрахт (автор відомого роману із закарпатського життя „Микола Шуґай“). Сценарій до фільми виготовив д-р Карель Новий, редактор „Народніго Освобозені“, а музику склав талановитий композитор-словак Богуслав Мартин. Адміністрацію вів „Льойд-фільм“ під проводом директора Володислава Кольди. Отже маємо фільму опрацьовану трьома визначними письменниками.

В перших днях лютого ц. р. ця фільма піде премієрою в Празі, а незадовго потім, можливо, піде і дальше в світ.

Ще підчас фільмування сцен у природі, в Колочаві-Лази та її околицях, у Празі в найбільших фільмових ательє републики в А-В Барандові видно було велике зацікавлення цією фільмою преси та фільмово-мистецьких кол суспільности. Найголовніші артисти та критики Праги відвідували тоді Барандов і приглядалися грі нових артистів, знайомилися з ними, хвалили й давали дружні поради, а головно щиросердечно зустрічали наших доморослих артистів.

Щож то за фільма і хто були ті нові артисти?

В фільмі „Марійка-зрадниця“, як каже сам письменник Іван Ольбрахт: „Ми хотіли своєю фільмовою драмою подати правдивий образ Підкарпаття, — як воно живе, думає і відчуває. Хотіли подати образ, який би дозволяв заглянути глибше за туристичну красу країни і відкрив би її соціяльне й національне лице. В цій країні постійно ведуть між собою тяжку соціяльну боротьбу за кусок хліба, за свою дереваґу, а в останній час і за мову три народности й одночасно і три суспільні кляси: бідні українські верховинці, богаті й жебрацькі жиди і заступники чеської бюрократії, які хотять у ту національну, господарську й соціяльну плутанину внести демократичний лад“. („Светозор“, 7. XII. 1933)

Щоби показати правдиве життя, як воно є, взяли артистів з народу, підбираючи до відповідних роль такі типи, якими були ті люди в житті. При фільмуванні не вживали ніякого ґріму, лише часом вазеліною були намащені лиця, щоб ясніше їх було фотографувати. В статисти і на головні ролі попали артисти, які не то що ніколи не грали в фільмі, але більшість з них і самої фільми не бачила.

В фільмі представляється, як верховинець дереворуб-ґазда Петро Бірчак бореться за те, щоб утримати ґаздівство і своє родинне щастя. Грім запалив хату ґазди, згоріло все, і бідний дереворуб будує нову хату. Коршмар хоче забрати його землю й хату під коршму, бо на доброму місці стояла; руснак змагається, не хоче відступити ні хати своєї, ні землі, йде в ліс на роботу. Показана праця робітників у лісі і їхнє життя та обурення проти жорстокого визиску їх капіталістами. А тимчасом у родинному житті ґазди Петра наростає драма — його сусід, молодий, красний леґінь Данило зводить жінку Петра — Марійку. Мати Петра — Олена пише лист про це Петрові. По намові коршмаря Ґліка керон Мішка притискає в роботі Петра, щоби викинути його з роботи й тоді у безробітного за довг можна буде лекше забрати землю. І це зроблено.

А в ліс на роботу приходить і Данило, що так скривдив Петра. Пускають дараби. Петро повів дарабу з Данилом і там у бурхливих хвилях Тереблі відбувається страшна драма: Петро розбиває дарабу і Данило топиться.

Верховинці на дарабах кожної хвилини можуть сподіватися смерти. Дараби часто розбиваються, а хрести по берегах ріки свідчать про долю того, хто веде дарабу. Тому й смерть Данила не здивувала жандармів, яким брат Данила, Адам, вказував на Петра. Доказів проти Петра не було, бо листа він спалив. Та все таки Петра звільнили з роботи.

Вернувся Петро в село, а хату й землю його загарбав жид Ґлік. Тоді Петро забрав жінку Марійку й матір Олену та пішов високо в гори,

---

час без даху над головою, він ржавіє під дощами.

— Айой, ай, яй — дивуюся я. Як так можна? А щож на це китайці?

— Їм не спішно! Вони мають завсіди досить часу. Вони як звичайно вдоволені собою. Наложили нові податки на трансформатор, заробили на тім грубо, а тепер зайняті будовою своїх віль для відпочинку, над озером. Коли вони їх викінчать та коли їм треба буде світла до своїх, нових апартаментів, то може вони вреші рішаться збудувати трансформаторню. Тепер треба чекати, бо вони втомлені... Кажуть: „маєте, що хотіли, отже почекайте з вашим трансформатором“.

— Як так? А чи їм самим не шкода, що трансформатор ржавіє?

— Вони не вірять мені — не вірять; уявіть собі, що трансформатор що „сам скріпляє електрику особисто боїться вогкости“. Ось як виглядають їх міркування.

У відповідь на мої просьби та погрози вони прислали мені дошок та плахти, щоб ними прикрити трансформатор, доки не наложать нового податку на будову трансформаторні. І так довкола. За рік, може за два. Вони мають час.

Ну, й справді чогож їм спішитися! Тепер вони вже не можуть бути заінтересовані ні заохочені великими бакшишами, бо робітників ґуберматорство і так рекрутує примусово. Ось чому вже два місяці як трансформатор чекає на свою долю — і ржавіє. А мій знайомий інжинір, щораз то частіше заглядає з розпуки до чарки, а може і шукає забуття при люльці опію. Не знаю!

—o—

під полонину і там на куснику землі будує вже третю хату. Пила дзвонить, працює впертий Петро, працює й покірна, переможена Марійка.

В селі відбулося тимчасом жидівське весілля, красне, богате і молодій на віно старий з біблійною бородою коршмар Глік подарував нову хату Петра Бірчака, де відкрито ще одну коршму „Дум туріста".

А Петро з Марійкою ґаздують високо в полонині, де тільки вітер виє; часом чує Петро, як вітри проклинають його...

Суворе життя і сувора фільма повна краси природа та змагання людей з природою і людини з людиною — ось що показує ця фільма.

Ролю ґазди Петра грав народній учитель з Верховини Андрій Кість, героїнею фільми була молода, красна дівчина Анна Шкелебей з Вишньої Бистрої біля Колочави, ролю Данила грав молодий леґінь із Синевіру Микола Скіра, керона Мішку — правдивий керон Мішка Дербак з Колочави. Олена, Адам та інші артисти, а також жиди — всі колочавські. Лише ролю Хави — жидівської дівчини, грала молоденька талановита дівчина Бек з Праги; жандарми, пан гайний та інші особи виведені природньо, як вони є в житті.

Артисти грали щиро і дехто з них при грі ризикував своїм життям та здоровлям. Ролю туриста грав сам письменник Іван Ольбрахт.

За свою працю артисти і статисти діставали харчі, які для них варили в Колочаві в кітлі, крім того грішми 15 кч. денно, коли було більше фільмування і 10 кч., коли фільмування не було, або було мало. Головні артисти, діставали по умові з кожним дієту 20 кч. за день, а в Празі 25 кч. і крім того гонорар від 500 кч. до 1.600 кч. за все фільмування. Слід зазначити, що ця плата казково мала, коли її порівняти з платнею чеських фільмових артистів. Фінансувала цю фільму фірма „Мелянтріх" у Празі. Вона й дістане прибутки, як фільма буде добра. Фільма вже продана за кордон в кілька держав, піде вона і в Америку, де є багато наших людей із Закарпаття.

Заслуга цієї фільми, крім мистецької вартости, ще й та, що вона виразно подає соціяльну боротьбу українського народу на Закарпатті та що вона є першою звуковою реальною фільмою із Закарпаття і артисти говорять у ній так, як говорять у Колочаві. Також добре й те, що фільма ця завдяки великій праці письменника Ольбрахта й головного режисера д-ра Ванчури закінчена, бо багато фільм з нашого життя починали і не закінчували за браком грошей.

Мін. Перацький про українські справи.

На сенатській скарбово-буджетовій комісії з великою реплікою всім опозиційним послам виступив міністр внутр. справ Перацький. Головна частина його промови торкалася українських справ, у звязку з закидами, які висунув сен. І. Макух. Промова міністра не порушувала української проблеми в ніякій ширшій площині (мін. Перацький — як відомо — взагалі глядить на неї лише як на проблему безпеки) та обмежувалася до заторкнених перед тим у дискусії подробиць.

Передаємо її за офіціяльними джерелами без ніяких коментарів.

Міністр внутр. справ Перацький відмітив, що адміністрації годі робити в добрій вірі закиди, якщо у деяких випадках вона намагається опанувати шкідливі вияви чи то при допомозі превенційних актів чи в дорозі ліквідації. Зміст суспільного життя, про який ходить, спирається на три елементи: на свободі зборів, товариств і на свободі слова.

Дотично першого, то м. р. мали ми 5417 задуманих зборів, з того відбуто 86.7 відс., а заборонено 4.2 відс. Тут міністр вказує, що багато заборон було виданих підчас випадків у Сх. Галичині, коли з засадничих мотивів годі було допустити до розярення умів. Так було у Сх. Галичині, коли була актуальною справа шкільного страйку та подій, що мали звязок з УВО. Якщо віднімемо кількість тих заборон, то виявиться, що крім цього було розвязаних 3.2 відс. зборів. Ці заборони приходили тоді, коли нехтовано вимагання права або заходила його образа.

Дотично закону про товариства, то зліквідовано 282 товариств і скреслено як недіяльні, тобто такі, що не виказували ніякої діяльности 1184. Одначе в тому самому році зареєстровано 783 нових товариств, заложено 580 звичайних товариств, а разом з відділами 10.581.

Дотично свободи слова відмітив міністр, що якщо на цьому тлі були похибки, то тому, що цензура не зуміла опанувати пресової техніки. Величезний відсоток конфіскат був не за політичні речі, а за брехливі або напасливі а то й порноґрафічні і в дійсності тільки одна книжка комуністичного характеру була сконфіскована.

У справі жалоб на поліцію міністр виказує ріжницю поведінки поліції з арештованими підчас заворушень, коли від поліцаїв годі вимагати, щоби обходилися „в рукавичках" підчас боротьби, й коли його самого атакують, а поведінкою з вязнями й арештованими підчас слідства.

Дальше міністр відповідає на заміти сен. д-ра Макуха:

„Якби ми повірили — говорив міністр — у те, що він говорив, то виходилоб, що все суспільне економічне й освітне життя українців у Польщі не істнує. Усе, що було, знищено, де-не-де тільки є ще може вияви індивідуальної ініціятиви українського народу, що мешкає на польських землях і які ще не здушено."

Далі міністр наводить цифри, на основі яких доказує, що українських кооператив з року на рік більшає та що кількість їх членів росте. Низку кооператив замкнено з приводу невідповідно ведених книг, точніше за те, що не стосувалися до приписів. Замкнено теж кооперативи, що були надбудівками давньої комунізуючої орґанізації „Сельробу".

Переходжу до справи конфідентів. Я не створив інституцію конфідентів, не думаю бути аматором її, але якщо є глибока диверсія, мусить бути глибока розвідка. Кількість конфідентів є завжди пропорціональна до кількости „вчинуф", що зайшли на території Сх. Галичини. Не можемо нпр. допустити, щоби відбувалися великі віча проти сусідньої держави, з якою ми підписали пакт неаґресії, з другого боку, не можемо дозволити, щоби релігійних актів вживали з політичною метою. Білас і Данилишин були звичайними бандитами. Бо були два випадки, раз напад на Жид. Народний Банк, другий — проєкт нападу на жида Крепля, якого хотіли ограбити і вбити. Якби це було виявилося серед українського громадянства, не знаю, чи геройство тих людей булоб так кольпортоване серед української молоді.

Якщо йде про шкільні страйки, то частина УВО кинула явно гасло шкільних страйків, що мало завершитися вбивством львівського куратора. У Синевідську вели в кайданах не молодь, а члена ОУН, що викликав цілу акцію, 19-літнього хлопця, що не мав нічого спільного зі школою, бо ніколи у школі не був. Такі неправдиві вістки мусять бути очевидно конфісковані. Якщо ходить про слова сен. Макуха, що влада показує на поодиноких українських діячів як на конфідентів, то у „Розбудові Нації", що виходить у Празі, обвинувачено ріжних українських діячів, м. ін. Матчака, Луцького, що вони конфіденти, а чейже в це ніхто не вірить".

По промові віцемін. Корсака засідання закрито.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 10. ГРУДНЯ 1934.

М. ГАЛУЩИНСЬКИЙ 18

З Українськими Січовими Стрільцями.

СПОМИНИ З РР. 1914—1915.

Чим мала бути стрілецька формація? — Справа озброєння.

Та не вважаючи на ту безсильність, не думав я засипляти й занедбувати справи, але взятися за роботу і вести її так, щоби вона виходила на добро і принесла користь. Під цим оглядом мусів я бути в порозумінні з полк. Молліком і зі своєї сторони представив йому, що досі зроблено і які були вигляди на напливи добровольців; з другої сторони мусів я вислухати його, а радше того, як уявляє собі військова влада дальший розвій стрілецької організації. І ось що я довідався від нього:

Військова команда не знає нічого про всі приречення міністерства ані начальної команди армії. Уважає стрілецтво корпорацією загального ополчення і признає всі ті права та домагається всіх тих обовязків, які звязані з того роду корпораціями. Про українське стрілецтво він подав ось такі позитивні дані: Всіх добровольців має бути 5.000, з них три тисячі припадає на Галичину і дві тисячі на Буковину. Останніми займається посол Василько, до мене, а радше до Молліка, належать три тисячі галицьких добровольців. Усіх їх не можна стягати до Львова; навпаки — у Львові, з огляду на ріжні трудноші, звязані з вишколом у такім великім місті, може залишитись лише найменше число; за те потворяться у важніших осередках Галичини свого роду кадри, які вишколюватимуть добровольців. На такі осередки визначено: Чортків, Станиславів, Коломию, Стрий, а надто Львів. До кожної з тих місцевостей треба визначити одного команданта з відповідним числом старшин і підстаршин, які на місці вишколюватимуть добровольців. Я дістану повновласть доїздити до тих кадр, провірювати їх діяльність та надавати напрям роботі. В тій ціли доручив мені навіть полк. Моллік т. зв. „Off c-ne Ordre" яка давала мені дозвіл уживати всіх комунікаційних засобів на просторі Східної Галичини.

Найбільшою тактичною одиницею буде баталіон (курінь) з чотирма компаніями з числом 200 осіб. Число старшин і підстаршин не сміє бути більше, як у того роду формаціях спільного війська або краєвої оборони. Кожний курінь буде самостійний і всі вони разом будуть під моїм проводом, а радше надзором, тому що будуть розкинені по цілім просторі оперуючої армії, де живе українське населення. Робота їх буде того роду, що малими відділами будуть приділені до військ, що будуть посуватись наперед і творитимуть або їх чоло, або хоронити їх зади, а головно творитимуть звязок між місцевим населенням і чужомовною армією. Для мене буде передбачена вища ранга, щоби я міг добре сповняти своє діло. Одначе ясніше під цим оглядом Моллік не висловився, тільки додав, що це вже справа нашого заступництва, щоби моя номінація появилася якнайскорше. А що негайно треба взятися до роботи, тому просив мене, щоби я предложив йому зараз спис тих старшин і виказ підстаршин, які мусять бути іменовані чим скорше до своїх степенів і мають відійти на свої становища.

На мій запит, як він уявляє собі адміністраційно-економічну сторону діла, заявив, що це його не цікавить і як маємо гроші, то треба все купити і справити. Річ ішла тут про трен та інші конечно потрібні інституції, без яких вже в перших днях війни не може обійтися ніяка формація. Зате в справі озброєння заявив, що для УСС визначено з львівських магазинів 2000 вернддлів з числом сто набоїв на кожний кріс і ту зброю треба зараз забрати та зачати нею вправляти. Моя замітка, що та зброя неприданна до нічого, що сама вістка про наділення добровольців такою зброєю викличе невдоволення, не помогла нічого. По його думці треба і те брати, а хіба з часом, коли фабрики витворять більше модерної зброї, буде можна думати про виміну її. Зате він доложить усіх старань, щоби добровольці дістали якнайскорше нові мундури. Чи військова влада згодиться на переріблювання мундурів, або навіть шапок, він дуже сумнівається. Зате, по його думці, найвідповіднішою відзнакою для УСС буде кокардка в народніх красках з левиком, чи іншою якою стрілецькою відзнакою.

Остаточно домагався він, аби добровольці якнайскорше зложили присягу, бо лише з тою хвилиною військова влада буде рахуватися з У. С. С. як військовою формацією і признасть їй усі ті права, які їй належаться, а надто переме... стрільців на свій кошт.

(Далі буде.)

НА ШЛЯХ ДО КРАЩИХ ДНІВ!

(ПОКЛИК Т-ВА „ВІДРОДЖЕННЯ.)

Небагато таких злочинців людства, як алькоголь і тютюн. Оба вони прокидаються приятелями людини, обіцюючи їй коли не насолоду, то хоч забуття дійсности. Алеж за яку величезну ціну дають ці дари! Руйнують здоровля, опановують нерви і мозок, роблять людину своїм безвільним рабом: налоговцем.

Каплю за каплею всмоктує раб аж до опяніння — аж до божевілля. В жертву налогові людина приносить своє здоровля, ломить і нищить свою волю й характер, руйнує своє особисте щастя і щастя та спокій своїх найближчих. Її майно зміняється в гору недокурків і в черепя з порожних пляшок. Над нею тріюмфує демон похмілля.

І вже не бачить раб безвільний ні свого життя ні свого народу. А хоч і бачить, не старається вплинути якнебудь на нього. Його вухо не чує брязкоту кайдан, в які він закутий. Бо головне звено і замок цих кайдан сплетені зі сильного диму та золотавої отрути.

Та не спить розум людства. Він виповідає боротьбу цим кайданам, безпощадну боротьбу алькоголеві і нікотині. Саме лютий є місяцем, в якому всі культурні народи ведуть завзяту боротьбу з тими обома отрутами. Пора і нам станути в народів колі та стрепенутися зі сну-отупіння. Пора і нам огорнути бистрим зором минуле й майбутне, широкі крути нашого народу. Пора рятувати душу, залиту їдлю похмілля! Важко добутий гріш наш нарід дає за це похмілля. Міліони золотих в часах важкої крізи пливуть безшелесно й непомітно на руйнуючу і вироджуючу отруту. Чи не знаємо цього? Чи не чували?!

Якщо нам це відомо, якщо нам дороге наше особисте добро й доля нашого народу — не будемо далі пасивно, бездільно піддаватися руйнуючому діланню отрути. Струснем зі себе її кайдани, станемо до боротьби з нею і проженемо її з наших домів, публичних установ, з буднів і свят, з праці і забави, з особистого і громадянського життя. Всюди вести нас мусить одна правда: тільки тверезість промостить нам шлях до кращих днів. І тому кличемо: Геть з алькоголем і тютюном!

Головна Рада Українського Протиалькогольного Т-ва „Відродження“:

Д-р Софія Парфанович в. р., голова. **Іван Костюк в. р.,** секретар.

НА ОРГАНІЗАЦІЙНОМУ ФРОНТІ.

З Повітової Організації УНДО в Перемишлі.

Дня 2. 2. ц. р. відбув Повітовий Нар. Комітет УНДО в Перемишлі в повнім своїм складі під проводом д-ра В. Загайкевича засідання, призначене обговоренню самоврядних громадських виборів. Згідно з інструкцією ЦК УНДО Повітовий Народній Комітет перемінився на час виборів у Виборчий Повітовий Комітет, який в тій ціли й доповнено кількома місцевими силами, з тим, що дальше його доповнення громадськими організаторами і мужами довіря відбудеться на ширшій спільній нараді, яку рішено небавком скликати.

Жахливе вбивство опиря.

Подробиці дальшого слідства проти львівського Кіртена.

Слідство, яке поліційна влада веде проти Цибульського, жахливої потвори в людському тілі, що вбив і порубав на шматки свою жертву, вуличну дівчину Шеффівну, йде вже спокійнішим тором. Найголовніше з нього, прихоплення злочинця і його признання — це вже факти. Тепер слідкують тільки за мотивами цього злочину, за кожною його подробицею та за тим, чи не мав спільників.

Першого мотиву Цибульський вияснити не може. Кримінольоґія знає такі випадки. Мотив злочину лежить вже у самій природі деґенерата, в його алькоголізмі й венеричній хворобі, а чейже усі свідки зізнають однозгідно, що Цибульський пив від ранку до вечора, що любувався у виді крови і був таким авантюристом, що всі його боялися. Отимто й не диво, що він спокійно після вбивства грав зі сусідом в шахи, що вночі, коли труп був ще в будці, він привів туди на пятинку іншу дівчину, що спокійно краяв під лядою тіло вбитої увесь день і перебивав собі тільки тоді, коли приходив покупець. Вияснення такої поведінки належить вже до психіятрії і психіятри мають власне вирішити, чи Цибульський буде відповідати перед наглим, чи перед звичайним судом присяглих. Слідство виявило ще тільки, що Ц. був плютоновим у 38. п. п. в Перемишлі, але вже тоді був авантюристом і пияком. Виявило теж слідство, що вбита була повією найгіршого роду, що мала за собою довгий реєстр кар, та що день перед тим від якогось студента мала дістати 15 зол. за індекс, який він у неї залишив у застав. Ні грошей ні індексу у Циб. не найшли і здогадуються, що він забрав ті гроші, коли її вбив.

Зате не устійнило слідство досі, яка роля у цьому вбивстві Миколи Колодія, в якого найшли скровавлений плащ вбитої. Цибульський обтяжує його дуже, впевняючи, що він помагав йому краяти трупа та виносити мясо. Колодій заперечує цьому рішуче: признає, що мясо виносив, що ходив з Ц. аж до цегольні Нахта, але був певний, що це кінське надпсоване мясо, як це й казав йому Цибульський. На кожний випадок ця його безсумнівна знайомість з вбивником причинилася до того, що він відповідатиме як співвинний у вбивстві.

Зокрема вчорашне слідство втягнуло у відповідальність за цей чин ще одну людину. Це возний львівського університету, Франціпек Обач, від якого Цибульський дістав те ціянкалі, яким втроїв Шеффівну. Ревізія у хаті Обача на Персенківці найшла багато ріжних хемікалій, що походять з університетських лябораторій, але сам Обач заявив, що дав ціянкалі Цибульському тому, бо той настоював на нього, жаліючись, що має хворого пса, якого хоче вбити і який йому дуже докучає. Обача всетаки арештували й передали судові.

На цьому покищо останні вістки зі справи жахливого вбивства кінчаться. До них требаб додати тільки, що в середу цього тижня найдено в парку Йордана ще один шматок тіла вбитої, та що досі бракує її рук, які мабуть зїли вже ворони. Лікарі досліджують нутрощі жертви, щоби устійнити, чи її справді отроєно ціянкалі, але вислід цієї експертизи можна зажидати щойно за 2—3 дні. Довше потреває теж психіятричне обслідування Цибульського, який хто зна чи не вихопиться через те з-під наглого суду, а в найближчих днях має відбутися у фатальному кіоску при вул. св. Софії льокальна візія, в якій візьме теж участь Цибульський і демонструватиме перед слідчими органами всі фази свого неймовірного і незрозумілого нормальній людині злочину. (—)

По широкому світі.

— Конґрес комуністичної партії в Москві затвердив предложений Молотовом плян другої пятилітки, постановляючи, щоби негайно приступити до його реалізації.

— В Саратові арештовано 120 осіб під замітом спекуляції збіжем.

— Австрійський канцлер Дольфус виїхав до Будапешту, де відбуде з угорським прем'єром конференцію, до якої політичні кола привязують велику вагу.

— В Мексику 20 бандитів напало на бурмістра міста Гвадаляхара і трьох товаришів, що вибралися самоходом за місто і вбили їх на місці. Напад має політичний підклад.

НОВИНКИ

— **До Впов. Передплатників „Діла“.** Адміністрація „Діла“ починає друк нових адрес для передплатників, тому просить усіх, що мають якісь бажання щодо поправки своїх адрес, повідомити про це Адміністрацію негайно.

— **Пригадуємо,** що Філія Укр. Краєвого Т-ва Охорони Дітей (секція **„Порадня Матерей“**) веде як у минулих літах, так і в цьому році **Дентистичну Амбуляторію** для дітей і молоді при вул. Ходоровського 15. Ведуть першорядні лікарські сили. Ціни якнайнижчі. Години принять від 3—5 попол. 1064

— **Українські пісні у Братиславському радіо.** Дня 13. лютого ц. р. від год. 17.25 до год. 18-ої відбудеться в Братиславі, ЧСР., радіоконцерт відомої української співачки Анди Остапчук-Науменко. В програмі твори українських композиторів: Барвінського, Лисенка, Людкевича, Н. Нижанківського, Січинського та народні пісні.

— **Українські колядки і пісні Василя Барвінського в радіо.** В понеділок 12. ц. м. львівська радіостація надаватиме від год. 16.10 до год. 16.40 українські колядки і пісні композиції Василя Барвінського у виконанні співачки Дарії Бандрівської, скрипака д-ра Романа Криштальського й самого композитора. Авдиція йде на цілу Польщу.

— **Роля унії в житті української нації.“** Наукове Богословське Т-во й Український Катол. Академічний Сеніорат, що уладжують академічні вечорі, повідомляють, що найближчої неділі 11. лютого відбудеться реферат проф. М. Чубатого на тему: „Роля унії в житті української нації.“ Поданий у програмі черговий реферат о. проф. Іщака „Византія у Україна“ відбудеться найближчої неділі 18. лютого. Початок: год. 6. Саля „Української Бесіди“.

— **Новий театральний гурт у Львові.** При головному Т-ві „Відродження“ у Львові повстала Театральна Секція, що має за завдання освідомлювати широкий загал про шкідливе вживання алькоголю й нікотини при помочі живого слова зі сцени. Ця секція виставлятиме такі песи, які своїм змістом відповідалиб ідеї товариства. Як першу песу дасть вона 11. ц. м. у салі театру „Уль“ при вул. Оссолінських ч. 10. драму на пять дій п. з. „За друзі своя“ В. Товстоноса. Співучасть у виставі обіцяла п-і Козак-Вірленська. Початок вистави в год. 6.30 веч.

— **З Міщанського Брацтва.** В неділю 11. лютого відбудеться в домівці Міщанського Брацтва у Львові при вул. Руській 3 виклад д-ра Олександра Марітчака на тему: „Національний соціялізм і комунізм“. Початок: 12. год. вполудне. Вступ для членів і їх родин.

— **„Тарас Бульба“ в театрі „Заграва“.** Нас повідомляють, що в неділю 11. ц. м. виставить український театр „Заграва“ премієрою історичну песу „Тарас Бульба“ за Гоголем — у постановці і сценічній композиції В. Блавацького. Цікаві і барвисті декорації кисти арт. Боровика. Премієра „Тараса Бульби“ відбудеться в Перемишлі, в салі Народнього Дому.

— **Замітка про вільні учительські місця на Закарпатті** („Діло“, ч. 31) викликала велике заворушення в кругах наших читачів, чого доказом численні запити (устні, телефонічні і письмені) до Редакції. Аби не відповідати всім зацікавленим тою справою зокрема, зазначуємо тут, що учительські місця на Закарпатті призначені для тих, що мають тамошнє громадянство. Отже громадяни Польщі на ті посади подаватись не можуть.

— **Бюро Тірка** повідомляє, що в понеділок 12. ц. м. в салі Польського Муз. Т-ва відбудеться концерт Северина Туреля, одного з чільних представників молодої ґенерації піяністів.

— **Пропадають молоді жінки.** Львівську поліцію повідомив Ярослав Подусовський, замешкалий при вул. 29. листопада ч. 101, що його 23-літна сестра Стефанія, виїхала перед кількома днями трамваєм з лещетами за місто і більше не вернулась. Була вбрана в лещетарський одяг. Поліція перешукала всі лещетарські терени біля Львова, але її не найшла. — Крім того пропала без вісти 38-літня д-р Іда Льотрінґер, що мешкала при вул. Тарновського ч. 40.

Сойм.

ВАРШАВА. 8. II. ПАТ. На нинішньому засіданні сойму маршал Світальський прикликав до порядку зі записанням до протоколу пос. Маргуля (Стр. Люд.) за це, що на попередньому засіданні обидив директора соймового бюра.

Опісля сойм радив над буджетовим прелімінарем м-ства комунікації. Міністер комунікації Буткевич обговорив діяльність того м-ства. Метою м-ства є, щоби більшість інвестиційних праць виконано в краєвих фабриках. Електричні льокомотиви мають фабрикувати в Англії та Польщі. Вагони підміського руху робитимуть лише в Польщі. Знижка особової тарифи доходить тепер від 15 до 25 проц. оплат на більші віддалі. В цьому році не передбачені особові редукції. Надмір робітників у зал. варстатах зліквідують нормальним убутком персоналю. В справі доріг передбачено віднову 3.737 км. битих доріг і направу 675 км. грунтових доріг. Щодо водних доріг м-ство мусить обмежитися до консерваційних доріг.

—o—

Землетрус в Альбанії.

РИМ, 8. 2. ПАТ. Частину середньої і південної Альбанії навістив землетрус, який добре відчули в околиці Дураццо і Тірани. За останніми вістками, є багато зруйнованих домів, але про жертви в людях, покищо вісток нема.

— **Підпалив власну хату.** Перед львівським судом присяглих відповідав сел. Дм. Залуський з Брусна, що бажаючи дістати асекураційну премію, підпалив власну хату, а від неї згоріли зовсім ще й дві сусідні загороди. Підсудний признався до вини й мотивував свій вчинок жахливою нуждою в хаті. Суд присудив його на рік тюрми, зменшуючи йому цю кару на основі амнестії до 6 міс. Боронив адв. Шевчук.

— **Львівська хроніка.** 10 денним арештом покарав суд Б. Рембовського за те, що він знущався над конем. — 3-літній син купця Маргулеса хотів у неприявності матері наллятн собі води із чайничка й вилляв собі окріп на обличчя, руки і груди і перевезений до лічниці, вмер.

— **Коморник і літак.** У Кракові „сів“ перший раз коморник на літак і то з такої причини: Краківський Аероклюб зредукував одного зі своїх летунів. Той хотів дістати допомогу з фонду безробітних, але виявилося, що його не обезпечували. Він заскаржив Аероклюб до суду, той видав присуд, а коморник за належні летунові гроші зафантував літак. Це мабуть перший випадок в історії летунства, що літак мав піти на ліцитацію, але Аероклюб не допустив до нього і виплатив летунові належні гроші. (—)

— **Краєва хроніка.** В с. Нові Круки на Виленщині вмерла Анна Ґраковічова, якій фельчер Ільмовський записав помилково замісць ліку отруту. — З 1. березня відчинять у Госцеві б. Познаня першу в Польщі санаторію для налогових алькоголіків. — В с. Острів біля Вильна згоріло 35 сел. загород. — У Волі Ксьонженцій б. Лодзі пробували поліцаї схопити відомого бандита Яняка, що прийшов до батьків. Яняк вигнав усіх з хати, відстрілювався і вбив навіть 2 поліцаїв, хоча вони мали панцирі. Врешті його вбили. — Пятьох членів Союзу Молодих Націоналістів з Радзіча б. Варшави присудив суд за образу марш. Пілсудського на 7—18 міс. вязниці. — В Перемишлі арештували якогось Виниха, що зі своєю любкою, танечницею Адою, „випихав“ ріжних людей на дурня: вдавав її чоловіка, прилапував їх завжди на гарячім вчинку і вимагав за те окупу 100—200 зол. — В Бучачі повісився залізничник Білічак, що виїхав був до Станиславова і пропив там всю свою платню, а потім не міг стерпіти докорів жінки. — З крамниці Валя у Перемишлі вкрали невідомі злодії значків і стемплів на 5.000 зол. — У варшавському університеті припинено ділльність 76 студентських товариств.

— **Немирович-Данченко живе?** Всупереч останнім звісткам про смерть В. Немирович-Данченка, „Карпаторусскій Голос“ приносить вістку, що Немирович-Данченко живе і що його стан здоровля поправляється.

— **Століття французької залізниці.** Цього року минає сто літ від часу, коли у Франції вибудували першу залізничу лінію. По ній мали перевозити вугілля з вуглекопів у Сен-Етієн до порту Адреріє на Льоарі. Перші вагони цієї залізниці тягнули коні і щойно три роки пізніше збудовано лінію Сен-Етієн-Ліон, на якій вперше вжито льокомотиви. (—)

— **Самовбивство любки Распутіна.** В Буенос Айрес наложила на себе руку відома танечниця, прімабалеріна б. царського балету, Смірнова. Зразу думали, що вона згинула з приводу нужди, але посмертний лист виявив справжнє тло самовбивства. Смірнова пише: „Не маю в житті мети. Я втратила все. Колись мене любили дуже багато, але я любила тільки одного. Це був Распутін.“ Як відомо, Смірнова була справді любкою цього чорного духа Росії, але тайна цього кохання, як і тайна кохання багатьох дам царського двора до Распутіна, залишиться мабуть на завжди загадкою. (—)

— **Сини проти батькової сили.** Перед віденським судом відбувся дуже цікавий процес: 78-літній Антін Г. обжалував трьох своїх синів, що не тільки не хочуть удержувати його, але й вимагають від нього перейти до захисту для старців. Підсудні боронилися, що їх батько овиячна людина: До 1917 р. мав він 10 дітей, опісля покинув жінку, взяв собі якусь любку, з нею мав чергових 6 дітей, а семого потомка дожидає на днях і тому вони платити на його удержання не будуть. Навпаки, вони вимагали від суду, щоб той заборонив батькові мати більше дітей і передав його під кураталю, а тоді вони даватимуть йому належні гроші. Підчас процесу саля ревіла зі сміху, але суд станув на становищі, що під тим оглядом сини не мають права давати батькові ніяких доручень, а якщо він в біді, мають за нього подбати і присудив їх складатися батькові на платню. Для розмаху Антона Г. не істнуватимуть тепер ніякі перешкоди. (—)

— **Про що ґуторять дівчата.** В Англії оголошено цікаву статистику, переведену бюром посередництва праці в торговлі і промислі. Воно занялося темою розмов, які ведуть дівчата в бюрах, фабриках, склепах і т. п. Показується, що 42 проц. дівочих розмов обертається довкола мужчин і любови, 14 проц. коло фільм і фільмових зірок, 14 проц. коло скандалів і самогубств, 10 проц. коло душогубств і самогубств, а 7 проц. коло умовин фахової праці. З того видко, що дівчата у бюрі, фабриці і магазині ґуторять переважно про кохання або фільмову карієру.

— **За знеславлення у фільмі.** Льондонський суд розглядає справу б. вел. княжни Александровної, сестрінниці останнього царя і жінки князя Юсупова. Вона заскаржила відому філь-

Париж кипить дальше...

Продовження зі стор. 1.

ПАРИЖ, 8. 2. ПАТ. Доповняючи вчорашні вістки про події, сьогоднішня преса відмічує, що підчас заворушень на бульварах проїздили вантажні авта, наладовані камінням, деревом і румовищем, та зумисне розсипували їх по вулицях, щоби дати манифестантам в руки зброю. Лад привернено щойно в год. 2. вночі. Цілу ніч берегли сильні відділи поліції і війська всіх державних будинків, зокрема палати депутованих, палати президента республики й будинку мін. внутр. справ. Ранених перевязували у відомій каварні Вебера при площі Рояль, яку перемінено на амбулаторію. Багато важко ранених відвезли до лічниці. Місця, де вчора й передучора відбувалися заворушення, виглядають понуро. На вулицях збирають скло, поломані дерева й гільки та залізо.

ЗАГАЛЬНИЙ СТРАЙК І НОВІ ДЕМОНСТРАЦІЇ?

ПАРИЖ. 8. 2. ПАТ. До загального страйку, який заповів ґенеральний союз праці і який має відбутися в понеділок 12. ц. м., приєдналися такі орґанізації: Союз прав людини, соціялістична партія, неосоціялісти, фр. соціялістична партія, союз робітників і селян, воєнні вдови й інваліди. Страйк має тревати 24 години і підчас нього в Парижі та на провінції відбудуться манифестації.

ПАРИЖ. 8. 2. ПАТ. Комуністичний щоденник „Ль' Юманіте“ заповідає на год. 20. у пятницю на площі Республики нову демонстрацію.

ПАРИЖ ВІТАЄ ДУМЕРҐА.

ПАРИЖ, 8. 2. ПАТ. Б. през. Думерґ прибув в год. 9.15 до Парижа, де його витали сваційно великі товпи. З двірця переїхав він негайно до Елізейської Палати.

ЦІКАВА ВІДОЗВА.

ПАРИЖ. 8. II. На шпальтах щоденника „Аксіон Францез“ появилася сьогодні відозва до фр. народу з підписом претендента до фр. престолу, Жана де Ґіз. Відозва звучить: „Тепер ви переконалися, до чого довели вас 60-літні республиканські уряди. Французи усіх партій і шарів! Прийшов час вернути монархістичний устрій, що давав цілими століттями силу Франції. Тільки монархія може запевнити спокій, лад, справедливість влади!“

Ця відозва в такій траґічній хвилині викликує веселе враження. Кн. де Ґіз, ур. 1874 р. є правнуком короля Люї Филипа. Кандидатом до престолу став він 1926, коли Филип Орлеанський вмер бездітним. Від тоді перебуває в Бельгії, бо французькі закони забороняють перебувати претендентам до престолу на території Франції.

ВПЕВНЯЮТЬ ПРО СВОЮ ВІРНІСТЬ.

ПАРИЖ, 8. II. ПАТ. Президент республики приняв президію конфедерації бувш. комбатантів. Вони впевнили президента про льояльність своєї орґанізації, яка у Франції згуртовує 3.500.000 членів.

ТУРИСТИ ВТІКАЮТЬ.

ПАРИЖ. 8. II. ПАТ. Преса повідомляє, що багато анґлійських туристів, які є в столиці Франції, кинули Париж наслідком останніх подій. З тієї причини виїхала з Парижа відома фільмова артистка Анна Мей Вонґ.

ЯКИЙ БУДЕ СКЛАД КАБІНЕТУ.

ПАРИЖ, 8. II. ПАТ. През. Лебрен конферував із бувш. президентом Думерґом. Як передбачують Думерґів кабінет буде складатися не лише з бувш. премієрів, а теж із людей спозa палати, які репрезентують найважніші політичні партії. По часописним вісткам у склад кабінету війдуть: бувші премієри: Еріо, Тардіє, Шотан, Пер Ляваль, Альберт Саро та Флянден.

мову фірму Метро-Гольдвайн-Маер, домагаючись відшкодування у висоті 5.000 долярів за те, що у фільмі про Распутіна представлено її особу в некорисному світлі. Судовий присуд покищо невідомий.

— **В обороні рівноправности мужчин.** Академічний часопис „Ізида", видаваний студентами в Оксфорді, виступив з передовицею в обороні рівноправности мужчин. Перевівши доказ, що слабим полом є сьогодні мужчини, а не, як каже традиція, жінки, часопис домагається, щоби зробити кінець пануванні жінок не тільки в сальоні і на спортовім майдані, на що можна би остаточно згодитися, але й в уряді, школі, а навіть у церкві. Так є бодай в Америці.

— **Англійський льорд проти Дагляса Фербенкса.** Льорд Ашлей вніс розводову скаргу проти своєї жінки, обвинувачуючи її у зраді. Його жінка була раніше артисткою. Льорд має якісь докази, що вона зрадила його з відомим фільмовим артистом Даглясом Фербенкем.

— **Англійський Хлестаков.** Кілька тижнів тому приїхав до малого англійського містечка Савтволд майор Крейн. Склав офіціяльні відвідини бурмистрові та його заступникові, післав китиці їх жінкам, познайомився з усіма місцевими достойниками, оглянув місто. Підчас розмов з ним дехто довідався, що він має заключити інтерес на півтора міліона фунтів. На другий або третій день довідались деякі фінансісти, що він переводить державний інтерес на 2 міліони. Ішло про експорт, за яким стоїть державний банк, але покищо треба було Крейнові трохи готівки. Але в Англії без ділових доказів ніхто гроші не дає. Майор Крейн мав довірочне засідання з фінансістами і предложив силу документів, де був навіть оригінальний підпис короля. Він дістав кілька тисяч фунтів задатку, вів ріжні ділові розмови і щез. Виявилось, що це ошуканець, поліція шукає за ним скрізь, але деякі громадяни із Савтволду таки вірять, що це була чесна людина.

— **Два кораблі затонули.** Німецький корабель-цистерна „Штурмфогль", що плив з вантажем нафти з Амстердаму до Штетену, експльодував біля острова Нордберней і швидко затонув. Із залоги не вратувався ніхто. Експльозія була така сильна, що корабель розірвало в дребезги. Кораблі, що прибули незабаром на місце катастрофи, не знайшли найменшого сліду. Один голяндський корабель став теж жертвою експльозії, бо залишилося з нього тільки кілька плаваючих дощок.

— **Реклама 2.000 років тому.** В давнину всякі ворожбити й чарівники більше заробляли на людській легковірности, ніж тепер. Колись, як хтось пускався в далеку дорогу, то й не думав пускатися швидше, поки не пішов до ворожбита, щоб цей йому передсказав його майбутнє. А тих ворожбитів було вже так багато, що мусіли вести між собою завзяте суперництво. В старій Греції першенство серед ворожбитів мав ворожбит із місцевости Дельфи. А підчас розкопок у пошуках за старовиною біля місцевости Мемфіс у Греції у святині Серапіди найшли таблички, на яких було написане: „Я пояснюю сни. Я є під покровом і під проводом богів. Я приношу щастя. Сам я походжу з Крети і є ворожбитом!" Тут, як бачимо, найхитріше те, що ворожбит каже, нібито він є під покровом богів і проголошує себе чужинцем. На чужинця швидше полетять, ніж на місцевого. Американські археольоги твердять, що по найденим написам у Мемфіс можна сказати, що ворожбитів було там до біса.

— **З фільмових новин.** У Франції накручують фільму з життя Шуберта п. н. „Недокінчена мельодія". — Наслідник Льон Ченея, Борис Карлов, тепер незвичайно розславився. Виробництво американського „Універсалю" накручує аж три фільми з тим характеристичним актором, а саме: фантастичну картину п. з. „Подорож на Марс", продовження Франкенштайна п. н. „Поворот Франкенштайна" і велику фільму на основі повісти Майрінка п. з. „Голем". (Головну ролю у свого часу зреалізованій німій фільмі грав Павло Вегенер). — Гарольд Льойд перенісся до виробництва Фокса. Геніяльний комік накручує річно, подібно як Чарлі Чаплін, лише одну фільму. В останньому році Гарольд щоправда відпочивав, зате тепер кінчить світлини до найкращої своєї комедії п. н. „Котячі лапки". Надіються, що фільма завдяки найновішим здобуткам фільмової техніки й ріжнородних режисерських штучок буде під кожним оглядом ефектовна. — Американське виробництво „Колюмбія" заангажувало славного европейського режисера Джо Мея й польського тенора Івана Кепуру. З огляду на те, що Джо Мей був творцем найкращих фільм із тим співаком, як „Пісня ночі", й „Мушу тебе добути", поляки звязують з Кепуровою поїздкою до Америки великі надії. — Німецьке виробництво „Уфа" заангажувало російського співака Федора Шаляпіна, що матиме головну ролю у фільмі „Тарас Бульба" на основі повісти Миколи Гоголя. Фільму будуть накручувати у трьох версіях: німецькій, французькій та англійській.

— **Музей Наук. Т-ва ім. Шевченка у Львові,** вул. Чарнецького 24., мав у місяці січні 37 катальоґових чисел приросту до ч. 24.310 включно. У поодиноких відділах прибуло предметів: археольоґія 28 (у цьому інтересні находи волинські з камяної доби та трацькі з розкопок у Новосілці Костюковій), етноґрафія 4, більші репродукції 92 (головно з ріжних мистецьких творів), вилівки 50 (портретові й топоґрафічні), фотоґрафії 42, банкноти 9, печатки УНР 3, фотокліші 8, цинкові кліші 4. Жертводавцями були пп: Архипенко Е. П., Береза Я., С. Гординський, Грабович Ю., Гривнак Д., дир. Дорошенко В., інж. Єрмолаїв М., проф. Кіт М., Кочан О., д-р Левицький В., проф. Лоснів О., Ніжанковський Т., учит. Олійник, Рушиєвський С., учит. Салик С., Струтинська С., ред. Тараненко М., Чайковський Е., д-р. Чикаленко Л. Управа Музею складає всім щиру подяку. Музей відчинений щодня від 8—13 год., у неділі й свята від 10—12 год.

—o—

ВІДГУКИ ДНЯ.

Дорогою ціною.

Ситий голодного не знає... Тому українці назагал мають такий великий сентимент до голодних.

Мене, спеціяльно, зворушують діти. Босе, голе, стоїть на снігу, тріботить синіми ніжками і просить милостині. А щоб народ зглянувся на його нужду, то примерзлим голосочком виводить: „Нінон, а усмєхнійсє!"... Морозний вітер рве пісню на шматки і шпурляє нею по вулиці, як пожовклим листом.

Мало хто підійме шматок пісні і гляне в сторону, звідкіль вона вилетіла. А ще рідше сягне хтось до кишені за зайвим шагом. Холодно, спішно, а тут треба і рукавичку зняти і гаманець добути і задержатись на хвилину...

Та все таки, видно, що діти втішаються більшими симпатіями як старі прошаки, бо звилося тих дітей тьма-тьмуща. На кожній вулиці по кількоро, з піснями, з інструментами і так — голіруч.

А за тим прийшли вже не діти, а діточки, далі немовлята.

Не пішлиб вони на вулицю, в стужу чи завію, якби не батьки, опікуни, а може й визискувальники. Тягнуть біолашну дрібноту з собою, бо так ліпше інтерес іде.

Дитина змерзне на качан, але плакати не сміє. Виходилоб тоді, що силою забрана і чого доброго ще люди насварилиб старого. То й стоїть маленьке схлипуючи в кулачок, а батько, мати, чи визискувальник щораз подзюґують:

— Тихо будеш, чортове насіння!

Байдуже, що те „чортове насіння" кашляє, що руки-ноги відморожує...

А може навіть і добре. Люди швидше зглянуться...

Під вечір виповзує на Академічну якийсь чорний тип з маленькою дитиною на руках. Може батько, але я скільки разів його стріну — сумніваюся. Наставляє до кожного синю як банник дитину і просить для неї милостині. Я купив бублика і дав дитині. Малому аж очі засвітилися. Взяло, але не понесло до уст. Подивилося питайним зором на свого опікуна і... передало мій дарунок йому. Не знаю, на чім булоб скінчилося, колиб я був відійшов. А так — старому не випадало інакше зробити:

— Їдж, їдж. Видиш, який пан добрий! — і подивився на мене зовсім не захопленим оком.

Так я кожного разу на нього.

Можеб так хтось, хто повинен, вглянув у ту справу. Бодай підчас зимових місяців!...

Галактіон Чіпка.

З нових видань.

„ЗБІРНИК ХЛІБОРОБСЬКОЇ УКРАЇНИ". Прага 1933.

Недавно появився II. том „Збірника Хліборобської України", (Прага 1933), органу Братства Українських Клясократів-Монархістів, Гетьманців, заснований Вячеславом Липинським, по розколі в гетьманському таборі.

Збірник, який продовжує ідейний напрям офіціяльного органу первісного гетьманського руху, „Хліборобської України", складається з частини ідеольоґічної і полемічної. Розвиткові й розбудові ідеольоґії „Листів до Братів Хліборобів" присвячені „Вступне Слово Н. Кочубея, „Завдання гетьманського руху на З. Україні" В. Кучабського та „Проекти клясократичного світогляду в реформістичних течіях Західної Европи" В. Залозецького.

Стаття Н. Кочубея торкається фільософічних основ клясократичної ідеольоґії. Відчування ідей в людській історії приходить тільки через великі страждання. „Тому і стала Ідея перед всіма тепер, коли страждання доходять майже до краю, так читко, що можна її вже начертати словом".

Стаття Василя Кучабського присвячена питанню завдань гетьманського руху в Галичині. Автор аналізує проникливо політичне минуле Галичини, спиняється на освітленні політичних появів передвоєнного українського громадянства і присвячує велику увагу питанню польсько-української війни, зазначуючи дуже слушно, що сама аналіза стратеґічних операцій без уваги на властиві політичні цілі не вистарчає. Тому продовження цієї статті має бути призначене такій самій аналізі закордонної галицької політики і причинам її поразки.

В. Залозецький у своїй статті про реформістичні течії в Західній Европі аналізує прояви західно-европейського руху станового і націоналістичного. В тих рухах пробиваються, на думку автора, деякі тенденції, зближені до клясократичної ідеольоґії, але ніодин з тих рухів (ані фашизм, ані націонал-соціялізм) не є чистим рухом, який відповідав би ідеольоґії „Листів до Братів Хліборобів".

Багато нових матеріялів для зрозуміння розколу в гетьманському таборі подає читачеві частина полемічна. Орґанізація б. гетьмана намагалася свого часу ослабити значіння цих фактів, звалюючи нпр. вину за відому будапештенську аферу на членів Братства, або добачувала в опублікованім листі В. Липинського до П. Скоропадського подяку В. Липинського за „успішну діяльність" П. Скоропадського в Будапешті; — вкінці твердила, що щоденник П. Скоропадського про його поїздку до Будапешту був опублікований членами Братства без відома та згоди В. Липинського.

Неправдивість тих тверджень доказує матеріял, поміщений у Збірнику.

З листа В. Липинського до В. Кучабського довідуємося м. ін., що В. Липинський сам домагався публікації щоденника П. Скоропадського.

Записки п. Н. Кочубея висвітлюють події і старій орґанізації та звязки Павла Скоропадського з масонами, які були, видно, дуже тісні коли в 1928 р. ґрупа масонів звернулася до П. Скоропадського з домаганням повернути їм позичених ними П. Скоропадському 100.000 карбованців. Вістка, яку свого часу „Діло" подало до публичного відома про публікацію списку російських масонів, серед яких фіґурував П. Скоропадський як член масонської льожі, тепер знову набирає актуальности, тимбільше, що ніхто досі не чув, аби П. Скоропадський потягнув автора згаданої брошури до судової відповідальности за клевету.

„Збірник Хліборобської України" є цікавим джерелом інформацій про ґрупу т. зв. „братчиків", їх ідеольоґію, цілі і працю. Ширше значіння тої публікації в тому, що вона боронить та остаточно очищує память Вячеслава Липинського, який є цінністю всіх українців без огляду на політичні погляди, від наклепу божевілля.

В усякому разі кожний, хто цікавиться українськими політичними течіями, мусить зі „Збірником Хліборобської України" познайомитись.

Л. Ясінчук: РІДНА ШКОЛА В ІДЕЇ І ЖИТТІ. Львів, 1934. 206 + 2 неч. стор.

Названа тут книга є підручником для рідно-шкільних орґанізацій і діячів. Складаючи цю книгу, автор мав на увазі зібрати у ній всі ті постанови й правила, які виробила Головна Управа „Рідної Школи" для рідно-шкільної практики. Цей, так мовити, офіційний матеріял і займає головну частину книги. Вступом до неї є невеличкий розділ, де автор знайомить читача з історією школи на Україні із стародавніх часів, з історією Товариства „Рідна Школа" та з'ясовує значіння рідної школи для виховання молоді в національному дусі.

Все це подано стисло і зрозуміло. Одначе дозволю собі зробити одно зауваження. На мій погляд домагання рідної школи на українських землях у Польщі знайшло би ще більше обґрунтування, колиб автор — хоча би в коротких рисах — зясував, що утраквістична школа по суті є школа з польською викладовою мовою.

Наведені в книзі правни рекурсів та ріжних подань до шкільної й адміністраційної влади, безперечно стануть у великій пригоді всім освітнім діячам у їхній рідно-шкільній практиці.

Книга перенята одною основною думкою: лише рідна школа може забезпечити істнування української нації в майбутньому, а тому необхідно боротись за право українського народу на рідну школу.

Отож можна побажати цій цінній книзі Л. Ясінчука найбільшого поширення серед українського громадянства.

Ст. Сірополко

Дописи.

Турка н/С.

Загальний Збір філії „Просвіти“. В дні 2 п. м. відбувся Загальний Збір турчанської філії „Просвіти“ при участи 150 осіб; у тому було 130 селян-делегатів сільських читалень і міщан, 10 священиків і 10 світських інтелігентів. Після звітів д-ра Марціва як секретаря, С. Кульмина як касієра, А. Горечка як інструктора і д-ра Кондрата як голови Контрольної Комісії розвинулася дискусія, в якій забирали голос: двр. Ю. Перемета, о. А. Левицький, І. Лутчак, о. Я. Туранський, о. М. Конюшко й інші. Склад Виділу лишився незмінений; його головою вибраний о. І. Федевич. Збір закінчився відспіванням національного гимну. Хід нарад був діловий і не мав таких прикрих інцидентів як минулого року. Шкода тільки, що не виголошено на Зборі ніякого реферату і що відпоручники сіл не забрали слова.

Яворів.

Справа протестів проти громадських виборів у Яворові. Проти громадських виборів, що відбулися в Яворові дня 10 грудня 1933 р. внесли українські виборці протест у всіх 7-ох округах. Старосто протести відкинуло, тільки признало українській лісті в IV. окрузі (Ринок-Гребля) 47 голосів, не зачислених Окружною Комісією. Внаслідок цього відібрано 1 мандат жидам (Самуїл Манбер) і признано його нам (Микола Дусько). Тепер український клюб складатиметься з 6-ох осіб: о. М. Кушнір, С. Тиндик, М. Панчишин, А. Бий, О. Радейко й М. Дусько. В попередній раді мали ми 1/3 радних (16 на всіх 48), тепер наско 1/4 частину.

Нова заборона. Повітове Старосто в Яворові заборонило Кружкові „Рідної Школи“ в Нагачеві (ч. Б. II. 10/26/34 з 24/І 1934) уладити дня 28 січня п. р. „Свято в память бою під Крутами“ тому, що в Нагачеві ствердив повітовий лікар істрування тифу.

Ревізії. З доручення городського суду у Краківці (К. О. 1128/34 з 22/І 1934.) перевела поліція з Дрогомишля дня 23/І. п. р. ревізію у громадян Нагачева: Івана Турка, Степана Жили й Федя Кобика, а також в домі Гриця Матчишина, який постійно живе у Краєві. Шукали за нелегальщиною, за картками Біласа й Данилишина і т. п.

З судової салі. Дня 30 І. п. р. в городськім суді в Яворові відбулася розправа проти п. А. Кесли за переховування недозволеної літератури. Доказовим матеріялом є два реферати, виголошені на зїзді УСРП в 1932 р., а саме організаційний реферат д-ра М. Стахова і політичний реферат посла М. Матчака. Розправу відложено до 27. III.

Поліція в читальні. На відчит про Крути у читальні „Просвіти“ в Яворові — Мале Передмістя дня 27/І п. р. прибула поліція і наказала перервати відчит тому, що ніби між присутніми находяться й нечлени (діти?). Списано протоколи із заст. голови читальні та з Іваном Щирбою і Стефанією Станьківною, які цей відчит уладили на прохання читальні.

Хуліганство. В Любинях (Краковеччина) сильно розпаношилося хуліганство. Крики, бійки, розбивання комор — це загальні явища. В 1933 р. вибито в селі около 80 шиб. В Серпах (на присілку Мельники) на Різдво парубок із сусіднього села Малнівська Воля Федько Венгрин убив багнетом Федя Сабата, члена серпівського читальняного хору, тихого хлопця. (У. С.)

—o—

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

Іван Ольбрахт: РОЗБІЙНИК МИКОЛА ШУГАЙ. Роман. З начерком Мик. Голубця: „Земля без імени“. „Українська Бібліотека“ ч. 1. (13.) січень. Львів 1934. Стор. 128.

В. Островерха: МУСОЛІНІ-ЛЮДИНА Й ЧИН. Львів, 1934. Книгозбірня „Вістника“ ч. 1. Стор. 89.

ЖУРНАЛИ.

КООПЕРАТИВНА РЕСПУБЛИКА. Львів, лютень 1934. Поод. число 1 зол.

КООПЕРАТИВНЕ МОЛОЧАРСТВО. Рік IX. Львів, лютень 1934. ч. 2.

ПРОМИСЛОВО - ТОРГОВЕЛЬНИЙ ВІСТНИК. Варшава. Рік II. Січень-лютий, 1934, ч. 1—2. Ціна 40 гр.

НИВА. Січень, 1934. Часопис присвячений церковним і суспільним справам. Зміст: Активний рік. О. В. Пшшляк: Сучасне проповідництво. О. Гр. Микитчак: Будуймо священичі домівки по повітах. О. Мих. Мельника: Священича санаторія „Зелемін“ в Гребенові. О. прот. П. Табінський: Одна віра. На порозі діяльности КАУМ. О. В. Кармазин: Про потребу ексорти по сільських школах. О. М. К.: Кілька думок про ріжниці при звертуванні обрядів. Нові книжки. Всячина.

ВІДРОДЖЕННЯ. Ілюстрований орган українського протиалькохольного і протинікотинного руху. Львів, рік VII, 1 лютня 1934. ч. 3. Ціна 20 сот.

SLOVANSKY P EHLED. Leden 1939. Rocnik XXVI c. 1.

ORIENS. Dwumiesięcznik poświęcony sprawom religijnym wschodu. Kraków, styczeń-luty 1934.

MORZE. Organ Ligi Morskiej i Kolonjalnej. Zeszyt 2. Luty 1934.

MAŁY RAFINER. Miesięcznik poświęcony sprawom naftowym. Zeszyt Nr. 1. rocznik 1. Styczeń 1934.

ГОРЦЫ КАВКАЗА - KAFLASYA DAGLILARI. Нояб. 1933. N. 45.

Листування Редакції.

Вп. Д-р В. В., Перемишль: Праця цікава й пінна. Про поміщення її рішатиме гол. редактор після повороту з відпустки.

Вп. Ст. Сірополко. Прага: Дякуючи за дописи, повідомляємо, що відповідь на Вашого листа зможемо дати по повороті гол. редактора з відпустки.

Туберкульоза є теж професійною недугою. Пил, отруйні ґази, вогкі, темні і лихо провітрювані варстати праці, зігнута постава тіла робітника сприяють захоруванню на туберкульозу.
Українське Гігієнічне Товариство у Львові.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Театральний гурток Т-ва „Відродження“ у Львові.

Неділя 11. II. год. 6·30 веч. саля „Уль“: „Ха друзі своя“ В. Товстоноса.

Великий Міський Театр.

Пятниця 9. II. год. 7·30 веч. „Чоловік що був четвергом“ (Абон. 11).

Субота 10. II. год. 7·30 веч. „Чоловік, що був четвергом“ (Абон. 11).

Театр Ріжнородностей.

Пятниця 9. II. год. 7·30 веч. „Но, но Нането“ (Абон. 11).

Субота 10. II. год. 7·35 веч. „Но, но Нането“ (Абон. 11).

Концертове Бюро Тірка:

Неділя 11. II. год. 12 в пол.: Симфонічний концерт під дир. В. Гавсмана.

Понеділок 12. II. Северин Турель, піяніст.

Кіна.

АДРІЯ: „Пат і Паташон як волоцюги“.
АПОЛЬО: „Паприка“.
АТЛЯНТИК: „Парада резервістів“.
ВАНДА: „Маски д-ра Фуманчу“.
КАСІНО: „Буря на світанку“.
КОЛІСЕЙ: Фільма „Пісня пісень“, ревія „Львів—Стамбул“.
КОПЕРНИК: „Катерина Велика“ (з Ел. Бергнер) і кольоровий додаток.
МАРУСЕНЬКА: „Катерина Велика“ (з Ел. Бергнер) і кольоровий додаток.
МІРАЖ: „12 крісел“ (Вл. Буріян).
МУЗА: „1002-а ніч“.
ПАЛЯС: „Пригода на Лідо“.
ПАН: „Мата Гарі“ й ревія.
ПАСАЖ: „Магараджа“ (з Борисом Карловим).
РАЙ: „Під твою охорону“ (з Бродзіш. Богдою та Самборським).
ХИМЕРА: „Світ без мужчин“.
СТИЛЕВЕ: „Сучасний Робінзон“ і ревія зі Стадниківною.
УТІХА: „Кохай мене сьогодні“. (Моріс Шевальє).

Закордонне радіо.

Пятниця, 9. лютого 1934.

Відень (506,8) 17·10 Хор, 19·35 „Дер Крайдекрайс“ оп. Землінського, **Кошиці** (269,5) 17·00 Концерт військ. орхестри, **Прага** (470,9) 17·05 Квартет Ондрічка, **Париж** (1714) 21·45 „Грізельдіс“ ком. опера Масенета. **Атльона** (531) 21·30, 22·00, Спів, 21·45 Нар. музика, **Гайльсберг** (291) 16·00 Музика на давніх інструментах, **Кенігсвустергавзен** (1546) 17·36 Нар. пісоньки, **Мінхен** (405,4) 12·00 Концерт, **Стокгольм** (436,1) 17·25 Спів, 19·30 Солісти, **Будапешт** (549,5) 20·00 Оп. музика, **Міляно** (368,6) 21·00 Симф. концерт, **Рим** (420,8) 13·00 Легка музика, 16·00 Спів, 20·40 Симф. концерт.

Субота, 10. лютого 1934.

Відень (506,8) 12·00, 16·30 Орхестра, хор, 16·55 Концерт, 18·55 „Манон“ оп. Масенета, **Братислава** (298,8) 12·35 Концерт, 16·30 Вертеп, 00·20 „Паганіні“ оп. Легара, **Кошиці** (269,5) 16·50 „Пісні кохання“, **Прага** (470,2) 19·35 Концерт, **Талін** (410,4) Сучасна естонська музика, **Париж** (1714) 13·00 Концерт, 21·00 Легка музика, **Любляна** (569·3) 20·45 Спів, **Рига** (238,5) 18·30 „Пікова дама“ оп. Чайковського. **Кенігсвустергавзен** (1546) 20·10 Весела програма, **Лянгенберг** (455,9) 13·00 Трубна музика, 17·00 Танкова музика, **Мінхен** (405,4) 20·10 „Пікста лицика“ оп. И. Штрауса, **Будапешт** (549,5) 12·05 Спів, 13·30 Легка музика, 18·20 Військ. музика, 20·00 Опера, **Міляно** (368,6) 17·10 Музика, 20·40 Пісоньки, **Рим** (420,8) 20·30 Опера.

Львівське радіо.

Пятниця, 9. лютого 1934.

7·00—8·00 Раніштня авдиція, 12·05, 12·33 Популярний концерт мандолінистів, 15·25 Збіжева біржа, 15·30 Господарські вістки, 15·40 Камеральна музика (Шуберт, грам. плити), 16·40 Серед книжок, 16·55 Солісти (музика, спів), 17·50 Стенографія, 18·00 Переказ про Білий Дім у Закопаному, 18·20 Нар. музика, 19·00 „Жінка, піонірка культури та краси“, 19·08 Всячина, 19·25 Фейлетон, 19·40 Спортові вістки, 19·43 Сніговий комунікат, 20·00 Вибрані думки, 20·02 Муз. балачка, 20·15 Симф. концерт, „Найновіший образ фор. літератури“, 22·40 Танкова музика, 23·05 Артисти сцени та естради.

Субота, 10. лютого 1934.

7·00—7·00 Раніштня авдиція, 12·05, 12·36 Концерт джезу, 15·30 Господарські вістки, 15·40 Пісні (Марія Лестуці, сопран), 16·00 Авдиція для хорих, концерт орхестри, 16·40 Лекція фр. мови, 16·55 Легка музика, пісоньки, 17·00 Муз. куток, 18·00 Відчит, 18·20 Музика, спів, 19·15 Всячина, 19·40, 19·43 Спортові вістки, 19·55 Сільва рерум, 20·00 Вибрані думки, 20·02 Пісоньки, (з грам. плит), 20·10 Шопенівський концерт, 20·50 Грам. плита, 21·00 Трансм. з Міляно з театру „Ля Скаля“: „Джоконда“ оп. Понкієллі, Почт. техн. скринька, Комунікати.

БІРЖА.

ГРОШІ.

У Львові долар у приватних оборотах 5·45.

Золото: Долари 8·95—8·97. Франки фр. 35·80—36·20. Дукати 82·50—82·90. Корони 37·20—37·60. Рублі 46·00—46·50.

Срібло: Корони 0·30 Фльорени 0·75 Рублі 1·30.

У Варшаві були такі курси: Льондон 27·52, — Париж 34·90, — Берлін 209·80, Ціріх 171·60. Амстердам 356·65, Нюйорк кабель 5·46, Нюйорк чеки 5·45.

Збіжева біржа.

Ціни парітас Підволочиська	від	до
Пшениця збірна	17·50	17·75
Жито одноціде	13·75	14·—
Ячмінь на пашу	10·—	10·25
Фасоля краса	17,—	18·—
Інші курси незмінені.		
Ціни парітас Львів	від	до
Жито одноціде	15·10	15·25

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“.

„Маслосоюз“ платив кооперативам дня 8. II. масло 2·70, молоко, —·19, сметана —·89, яйця 3·—

Тенденція на масло сильна, на молоко і сметану удержана, на яйця знижкова.

Ціни битої птиці з птахомясарні „Маслосоюзу за 1 кг.:

Рід:	Добірні:	I-а	II-а
Кури молоді на печення	1.65	1.50	1.40
Кури на росіл	1.65	1.50	1.40
Качки	1.55	1.40	1.10
Гуси	1.50	1.30	1.05
Індики	1.80	1.65	1.55
Пантарки за одну штуку		2.50	

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Головна Управа „Рідної Школи“ у Львові отвирає з днем 1. березня 1934 року, одномісячний курс для провідниць діточих садків. Прохання на приняття вносити до Головної Управи „Рідної Школи“ у Львові, вул. Словацького ч. 14. III пов. найдалі до 20. лютня 1934 року, а до прохання долучити метрику і свідоцтво зрілости уч. семинара, або гімназії (у відписах). Оплата за науку буде залежати від числа учасниць курсу, одначе не перевищить квоти 20 зол. Якщо не зголоситься найменше 15 учасниць, курс не відбудеться. — Головна Управа.

Ширші сходини членів Кружка ім. Ганни Барвінок відбудуться в суботу 10. лютого ц. р. в 6-ій годині вечора в домівці при вул. Мохнацького 12. На денн. м порядку реферат **д-ра Ігора Лоського: „Українська жінка в козацькій добі“.** Участь членів обовязкова. — Гостям раді. **Старшина.**

Українське Технічне Товариство — (Костюшки 3) починає в неділю 11. II. в 11. год. цикль відчитів про рекляму. На порядку дня: вступ — інж. М. Творидло, аналіза ринку — др. Федів І., плякати — інж. Пастернак С.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок 10.